

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka XXVII.

Vydána dne 6. března 1920.

Obsah: (Čís. 123 a 124.) 123. Zákon, kterým vydává se řád volení do poslanecké sněmovny. — 124. Zákon o složení a pravomoci senátu.

Zákon ze dne 29. února 1920,

kterým vydává se řád volení do poslanecké sněmovny.

Čís. 123.

Článek I.

Území Československé republiky rozděluje se pro volby do poslanecké sněmovny v tyto volební kraje:

Volební kraj první

se sídlem krajské volební komise v Praze; volební kraj tvoří hlavní město Praha a soudní okresy:

Bechyně, Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem, Brod Český, Brod Německý, Čáslav, Dobříš, Habry, Horažďovice, Humpolec, Chotěboř, Janovice Uhlířské, Jílové, Kamenice nad Lipou, Karlín, Kolín, Kostelec nad Černými lesy, Kouřim, Kralovice Dolní, Ledeč, Milévsko, Mirovice, Neveklov, Nusle, Pacov, Pelhřimov, Počátky, Polná, Příbram, Přibyslav, Rýčany, Sedlčany, Sedlec, Smíchov, Soběslav, Štoky, Tábor, Vinohrady Královské, Vlašim, Votice, Vožice Mladá, Vršovice, Zbraslav, Žižkov.

Prvý volební kraj volí poslanců 45

Volební kraj druhý

se sídlem krajské volební komise v Pardubicích; volební kraj tvoří soudní okresy:

Hlinsko, Holice, Chrudim, Kostelec nad Orlicí, Králíky, Landškroun, Litomyšl, Mýto Vysoké, Nasavrky, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Ústí nad Orlicí, Žamberk.

Druhý volební kraj volí poslanců 11

Volební kraj třetí

se sídlem krajské volební komise v Hradci Králové; volební kraj tvoří soudní okresy:

Broumov, Bydžov Nový, Dvůr Králové, Hořice, Hostinné, Hradec Králové, Chlumec nad Cidlinou, Jaroměř, Maršov, Náchod, Nechanice,

Nové Město nad Metují, Opočno, Police, Rokytnice, Rychnov nad Kněžnou, Skalice Česká, Teplice, Trutnov, Úpice, Žacléř.

Třetí volební kraj volí poslanců 12

Volební kraj čtvrtý

se sídlem krajské volební komise v Mladé Boleslavi; volební kraj tvoří soudní okresy:

Bělá pod Bezdězem, Benátky Nové, Boleslav, Mladá, Brod Železný, Dub Český, Fridland, Hradiště Mnichovo, Jablonec, Jičín, Jilemnice, Libáň, Liberec, Lomnice nad Popelkou, Mělník, Městec Králové, Nové Město pod Smrkem, Nymburk, Paka Nová, Poděbrady, Roketnice, Semily, Sobotka, Tanvald, Turnov, Vrchlabí, Vysoké nad Jizerou.

Čtvrtý volební kraj volí poslanců 17

Volební kraj pátý

se sídlem krajské volební komise v České Lípě; volební kraj tvoří soudní okresy:

Benešov, Bor, Cvikov, Děčín, Dubá, Hanušovice, Chabařovice, Chrastava, Jablonné Německé, Kamenice Česká, Lipa Česká, Litoměřice, Mimoň, Ouštěk, Rumburk, Štětí, Šluknov, Ústí nad Labem, Wünsdorf.

Pátý volební kraj volí poslanců 13

Volební kraj šestý

se sídlem krajské volební komise v Lounech; volební kraj tvoří soudní okresy:

Bastiánperk, Bílina, Duchcov, Hora sv. Kateřiny, Chomutov, Jirkov, Kralupy, Kladno, Křivoklát, Libochovice, Litvínov Horní, Louny, Lovosice, Most, Postoloprty, Rakovník, Roudnice, Slaný, Strašecí Nové, Teplice, Unhošť, Velvary, Žatec.

Sedlý volební kraj volí poslanců 17

Volební kraj sedmý

se sídlem krajské volební komise v Karlových Varech; volební kraj tvoří soudní okresy:

Aš, Bečov, Blatno, Bochov, Cheb, Dourov, Falknov, Jáchymov, Jesenice, Kadaň, Karlovy

Vary, Kynžvart, Kraslice, Loket, Neydek, Podbořany, Přísečnice, Vejprty, Vildštejn, Žlutice.
Sedmý volební kraj volí poslanců 12

Volební kraj osmý

se sídlem krajské volební komise v Plzni; volební kraj tvoří soudní okresy:

Bezdružice, Blatná, Blovice, Březnice, Dobřany, Domažlice, Hartmanice, Hory Kašperské, Horšovský Týn, Hostouň, Kdyně Nová, Klatovy, Kralovice, Manětín, Mariánské Lázně, Nepomuky, Nýrsko, Planá, Plánice, Plzeň, Přeštice, Přimda, Rokycany, Ronšperk, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov, Teplá, Touškov, Zbiroh.

Osmý volební kraj volí poslanců 17

Volební kraj devátý

se sídlem krajské volební komise v Čes. Budějovicích; volební kraj tvoří soudní okresy:

Brod Vyšší, Budějovice České, Bystrice Nová, Hluboká, Horažďovice, Hradec Jindřichův, Hrady Nové, Chvalšiny, Kaplice, Krumlov, Lišov, Lomnice nad Lužnicí, Netolice, Písek, Planá Horní, Prachatice, Strakonice, Sviný Trhové, Třeboň, Týn nad Vltavou, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Vodňany, Volary, Volyně, Vitorazsko.

Devátý volební kraj volí poslanců 13

Volební kraj desátý

se sídlem krajské volební komise v Jihlavě; volební kraj tvoří soudní okresy:

Budějovice Moravské, Byteš Velká, Dačice, Hrotovice, Jaroslavice, Jemnice, Jihlava, Krumlov Moravský, Meziříčí Velké, Mikulov, Náměšť, Slavonice, Telč, Třebíč, Třešť, Vranov, Znojmo.

Desátý volební kraj volí poslanců 9

Volební kraj jedenáctý

se sídlem krajské volební komise v Brně; volební kraj tvoří soudní okresy:

Blansko, Boskovice, Brno město, Brno okres, Bučovice, Bystřice nad Pernštejnem, Hustopeče, Ivančice, Jevíčko, Klobouky u Brna, Kunštát, Mor. Třehová, Nové Město, Pohořelice, Slavkov, Svitavy, Tišnov, Vyškov, Žďár, Židlochovice.

Jedenáctý volební kraj volí poslanců 16

Volební kraj dvanáctý

se sídlem krajské volební komise v Olomouci; volební kraj tvoří soudní okresy:

Bruntál, Bystřice pod Hostýnem, Dvorec, Frývaldov, Javorník, Jindřichov, Holešov, Kojetín, Konice, Kroměříž, Libava Město, Lipník, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Plumlov, Prostějov,

Přerov, Rýmařov, Staré Město, Šilperk, Sternberk, Šumperk, Unčov, Vidnava, Visenberk, Zdounky, Zábřeh.

Dvanáctý volební kraj volí poslanců 17

Volební kraj třináctý

se sídlem krajské volební komise v Uherském Hradišti; volební kraj tvoří soudní okresy:

Bojkovice, Brod Uherský, Břeclava s územím Valčic, Hodonín, Hradiště Uherské, Kyjov, Klobouky Valašské, Napajedla, Ostroh Uherský, Strážnice, Vizovice, Ždánice.

Třináctý volební kraj volí poslanců 8

Volební kraj čtrnáctý

se sídlem krajské volební komise v Moravské Ostravě; volební kraj tvoří soudní okresy:

Albrechtice, Benešov, Bílovec, Cukmantl, Frenštát, Fulnek, Hlučín, Hranice, Nový Jičín, Krnov, Klimkovice, Meziříčí Valašské, Místek, Odry, Ostrava Moravská, Opava, Osoblaha, Příbor, Rožnov, Vítkov, Vrbno, Vsetín.

Čtrnáctý volební kraj volí poslanců 14

Volební kraj patnáctý

se sídlem krajské volební komise v Trnavě; volební kraj tvoří:

ze župy bratislavské:

okres trnavský,
okres bratislavský mimo obce, které patří do šestnáctého volebního kraje;

okres senický mimo obce, které patří do šestnáctého volebního kraje;

z okresu galantského obce: Barakon, Gáň, Hody, Nebojsa, Pustý Fedýmeš a Streda nad Váhem;

města Modra, Pezinok, Svatý Jur a Trnava;

ze župy nitranské:

okres hlohovský,

okres myjavský,

okres nitranský mimo obce, které patří do šestnáctého volebního kraje,

okres novozámecký mimo obce, které patří do šestnáctého volebního kraje,

okres pišťanský,

okres povážsko-novoměstský,

okres senický,

okres skalický,

okres šalanský mimo obce, které patří do šestnáctého volebního kraje,

okres topolčianský,

město Skalica.

Patnáctý volební kraj volí poslanců 9

Volební kraj šestnáctý

se sídlem krajské volební komise v Nových Zámcích, tvoří:

ze župy bratislavské:

z okresu bratislavského obce: Hochštettino, Zohor, Stupava, Pajštún, Mást, Bystrica, Devínská Nová Ves, Lamač, Mariatál, Dubravka, Karlendorf, Petržalka, Devín, Oberufer, Ivanka a Farna, Švajnsbach, Vajnory, Slovenský Hrob a Horvatský Hrob,

okres dunajsko-stredanský,

okres galantíský mimo obce, které patří do patnáctého volebního kraje,

okres malacký,

z okresu seneckého obce: Německý Hrob, Réta, Boldogfa, Senec, Německý Biel, Maďarský Biel, Toroň, Zonc, Dunajská Nová Ves, Šáp, Edházfa, Péntekšúr, Heďšúr, Borša, Jánoscháza,

okres Šamorínský,

město Bratislava,

ze župy nitranské:

z okresu nitranského obce: Veľký Cytín, Čahynce, Volké Hyndice, Babindol, Velká Ves, Bránec, Pogranice, Gest, Hrnčiarovce, Čitáry, Koleňany, Žirany, Gímeš, Badice, Mehenice, Výchapy-Opáťovce, Lajosová, Jágereš;

z okresu novozámeckého obce: Tardošek, Andoč, Velký Kýr a Dyčka;

z okresu šalanského obce: Kiráľfa, Dlhá, Veča, Králová, Šaly, Tornok, Šok, Selovce, Farčašd, Nečed,

města Nitra a Nové Zámky.

Všechny obce hývalé župy rábské.**Z komářanské župy:**

okres žitnoostrovský,

okres udvardský mimo obce, které patří do osmnáctého volebního kraje.

Z těkovské župy:

z okresu vrábelského obce: Alia, Mochovce, Čifáre, Tišdince, Týchol, Lüle, Iňa, Beša, Pozba, Horný Pial, Baráčka, Fajkurt, Bešenov,

okres leviceký mimo obce náležející do osmnáctého volebního kraje,

z okresu zlatomoravského obec Ledec, město Levice,

ze župy ostrihomské okres parkaňský.**Ze župy honfánské:**

k republice náležející část okresu sobského, k republice náležející část okresu mikolského, z okresu bátorovského obce: Malý Kiar, Varsány, Bor.

z okresu šahianského obce: Sazdovce, Vyška, Pereslany, Dolné Semerovce, Horné Sémerovce, Hukovce, Hrkovce, Slatina, Horváty, Tompa, Malý Tur, Stredný Tur, Horný Tur, Plášťovce, Čahy, Tešmag,

okres nekijský mimo obce: Dolné Príbelce, Horné Pribelce, Dolné Plachtince, Prostredné Plachtince, Horné Plachtince, Opava, Príklek, Čelovce, Záhorie, Hrušov.

Šestnáctý volební kraj volí poslanců . . . 11**Volební kraj sedmnáctý**

se sídlem krajské volební komise v Turčanském Svatém Martině tvoří:

ze župy nitranské:

okres prievidzský,

okres žabokrecký,

župa trenčianská,

” turčianská,

” oravská.

Sedmnáctý volební kraj volí poslanců . . . 11**Volební kraj osmnáctý**

se sídlem krajské volební komise v Báňské Bystřici tvoří:

Honfánská župa mimo obce, které patří do šestnáctého volebního kraje,

ze župy komárňanské obce: Baromlak, Cahovce, Jásová a Seiner,

města Báňská Štiavnica a Belá,

ze župy těkovské:

okres zlatomoravský mimo obec Ledec,

” oslanský,

” svatokřížský,

” vrábelský mimo obce, které patří do šestnáctého volebního kraje,

z okresu levického obce: Rybník, Tlmoč, Velké Kosmálovce, Starý Tekov, Klačany, Čajkov, Šalmos, Opáťovce, Hronská Nová Ves, Kosíhy, Podlužany,

města Kremnica a Nová Baňa,

župa zvolenská.

Osmnáctý volební kraj volí poslanců . . . 7**Volební kraj devatenáctý**

se sídlem krajské volební komise v Liptovském Svatém Mikuláši tvoří:

župa liptovská,

župa spišská mimo obce, které patří do dvacátého volebního kraje,

župa gemerská mimo obce, které patří do dvacátého volebního kraje.

Devatenáctý volební kraj volí poslanců . . . 6**Volební kraj dvacátý**

se sídlem krajské volební komise v Košicích tvoří:

župa novohradská,

ze župy gemerské:

z okresu rimavsko-sobotského obce: Ožďany, Hedmeg, Tomášovce, Záhorie, Dolná Pokoradz,

HLAVA PRVNÍ.

O právu volebním a volitelnosti.

I. O právu volebním.

§ 1.

Právo voliti poslance přísluší všem státním občanům Československé republiky bez rozdílu pohlaví, kteří v den vyložení seznamů voličských překročili 21. rok věku svého, mají bydliště v některé obci Československé republiky aspoň tři měsíce, počítajíc zpět ode dne vyložení voličských seznamů, a kteří nejsou tímto zákonem výslovně vyloučeni z práva voliti.

Doba ztrávená ve vojenské službě, při válečných úkonech nebo v zajetí nepřetrhuje bydlení.

Pro vojiny podmínka tříměsíčního bydliště neplatí (§ 4).

§ 2.

Z práva voliti jsou vyloučeni, kdož jsou vyloučeni ze zápisu do stálých seznamů voličských (§ 3 zák. z 19. prosince 1919, č. 663 Sb. z. a n.).

§ 3.

Předloží-li se obvodní volební komisi úřední doklad o tom, že volič, zapsaný do voličských seznamů, v den volby není státním občanem, anebo jest vyloučen z práva voliti podle ustanovení § 3, č. 1, 3 a 4 zákona o stálých seznamech voličských, aneb rozhodnutí volebního soudu, že občan neprávem do voličských seznamů byl zapsán, nesmí být připuštěn k hlasování (§ 39).

§ 4.

Každý občan má volební právo jen v jediné obci a vykonává je osobně.

Vojini mají právo volební v obci, ve které jsou službou přikázáni v den vyložení voličských seznamů.

II. O volitelnosti.

§ 5.

Za poslance mohou být voleni státní občané Československé republiky, bez rozdílu pohlaví, kteří v den volby dokonali 30. rok věku svého, jsou aspoň tři léta státními občany Československé republiky, a kteří nejsou podle § 2 vyloučeni z práva voliti.

Pro volby, které se vykonají do 31. prosince 1924, neplatí podmínka o tříletém státním občanství.

III. Povinnost voliti.

§ 6.

Každý volič jest povinen volby se zúčastnit. Od této povinnosti jsou osvobozeny osoby, které:

a) jsou starší než 70 let, nebo

b) pro nemoc nebo vadu tělesnou nemohou se dostavit do místo volby,

c) pro neodkladné povinnosti svého úřadu nebo povolání nemohou včas přijít k volbě,

d) jsou v den volby vzdáleny od místa volby nejméně 100 km,

e) jsou zdrženy přerušením dopravy nebo jinými nepřekonatelnými překážkami.

Zaměstnavatel jest povinen upravit v den volby službu tak, aby se zaměstnanci mohli volby zúčastnit.

Rovněž vojenská služba budiž v den volby upravena takovým způsobem, aby, pokud služební poměry to dovolují, i vojínové, kteří mimo místo služební mají právo volební, mohli toto právo vykonati.

HLAVA DRUHÁ.

Volební komise.

§ 7.

Ku provedení voleb jsou povolány:

1. Místní komise (§ 8).

2. Obvodní volební komise (§ 9).

3. Krajská volební komise (§ 10).

4. Ústřední volební komise (§ 11).

§ 8.

Místní komise.

Místní komise, která podle zákona o stálých voličských seznamech ze dne 19. prosince 1919, čís. 663 Sb. z. a n., sestavuje voličské seznamy, dohlíží vůbec k tomu, aby obecní úřad řídil ustanovení daných pro řízení volebni.

§ 9.

Obvodní volební komise.

Obvodní volební komise řídí volbu v obcích.

Pro každou volební místnost zřídí se obvodní volební komise.

Členy jejími jsou zástupcové volebních stran, a to za každou stranu po jednom zástupci a jednom náhradníku; jsou-li jen dvě nebo tři volební strany, ro dvou členech a dvou náhradníků.

Zmocněnec volební strany (§ 22, čís. 3) jmenuje zástupce své strany a jeho náhradníka, které ohláší aspoň čtrnáct dnů přede dnem volby u politického úřadu, jemuž přísluší přímý dozor v obci.

Nejméně-li některá strana včas svých zástupců, může jmenovat politický úřad sám členy a náhradníky za tu stranu.

V obcích, kde práce konceptní obstarává zvláštní úředník, jest tento úředník dalším členem komise s hlasem poradním a zapisovatelem. Je-li potřeba dalších pomocných sil, dodá je obec; nestane-li se tak, učiní vhodné opatření předseda volební komise na vrub obce.

Komise volí za předsednictví svého nejstaršího člena před zahájením volby ze sebe předsedu a místopředsedu většinou hlasů; nebylo-li dosaženo většiny, rozhoduje los.

Předseda a místopředseda nesmějí náležet též straně, leč by byli jmenováni také zástupcové jedné strany.

§ 10.

Krajská volební komise.

Krajská volební komise jest povolána, aby upravila kandidátní listiny (§ 25) a provedla prvé skrutinum (§ 46).

Předsedu a jeho zástupce jmenuje ministr vnitra. Členy jsou zmocnenci volebních stran (§ 22, čís. 3). Je-li volebních stran více než 10, jmenuje ministr vnitra 10 až 12 členů a také náhradníků ze zmocnenců volebních stran a jejich náhradníků. Zmocnenci stran, kteří nebyli jmenováni členy, mají právo účastnit se schůzí komise s hlasem poradním a buďtež do schůzí zváni.

§ 11.

Ústřední volební komise.

Ku provedení druhého a třetího skrutinia jest určena 12členná ústřední volební komise při ministerstvu vnitra.

Předsedou její jest ředitel, ministrem vnitra určený.

Každá strana, která ohlásila platnou kandidátní listinu, navrhne ministerstvu vnitra jednoho člena a jednoho náhradníka aspoň čtrnácti dnů přede dnem volby. Z navržených jmenuje ministr vnitra členy komise. Ostatní mohou jako důvěrnici být přítomni, nemají však práva do jednání komise zasahovati. Za každou stranu smí být přítomna jen jedna osoba, buď jako člen nebo jako důvěrník.

§ 12.

Kdo může být členem komise.

Členem komisi, v §§ 9 až 11 uvedených, může být občan, který má podmínky práva volebního a není z práva voliti vyloučen, byť i neměl bydliště v obci, v níž komise jest zřízena.

Kandidáti nemohou být členy těchto komisi.

Týž občan může být členem dvou nebo několika komisi.

§ 13.

Jak se komise usnášeji.

Komise v §§ 9 až 11 jmenované mohou se platně usnášet za přítomnosti jakéhokoli počtu členů.

Rozhodují nadpoloviční většinou hlasů; předseda hlasuje také, je-li počet hlasů stejný.

§ 14.

Společné komise pro volby do poslanecké sněmovny a senátu.

Konají-li se volby do poslanecké sněmovny nejdříve do 4 neděl po dni, kdy se konaly volby do senátu, jsou obvodní volební komise a ústřední volební komise, které prováděly volby do senátu, také povoleny prováděti volby do poslanecké sněmovny. Členy těchto komisí nesmějí však být zástupcové stran, které neohlásily platných kandidátních listin pro volby do poslanecké sněmovny, naopak buďtež komise ty doplněny zástupci stran, které nekandidovaly do senátu, avšak ohlásily platné kandidátní listiny pro volby do poslanecké sněmovny; při tom sluší užití předpisů §§ 9 a 11.

Výjma případu prvého odstavce nutno ustanovit nové obvodní volební komise i ústřední volební komisi.

HLAVA TŘETÍ.

O připravném řízení volbám.

§ 15.

Rozepsání voleb. Vyhláška.

Ministerstvo vnitra rozepíše volbu tak, aby přípravy k volbě včas mohly být skončeny.

Volba se vyhlásí v úřednických listech, dále v každé obci vyhláškami na veřejných místech po dobu 14 dnů, jakož i jinakým způsobem v místě obvyklém. Tvoří-li obec několik osad, budiž volba vyhlášena také ve všech osadách.

Vyhláška v úředním listě musí obsahovat den, v který se volba koná, den, kdy voličské seznamy ve všech obcích musí být vydány, jakož i vyzvání, aby strany do zákonných lhůt navrhly zástupce do komisi.

Vyhláška v obci musí obsahovat den volby a počet poslanců, kteří mají v příslušném volebním kraji být voleni, vyzvání, aby strany do lhůt zákonných navrhly své zástupce do komisi (§§ 9 až 11), jakož i počet těchto komisí, dobu a místo, kdy a kde jest možno nahlížeti do voličských seznamů, lhůtu a místo ku předložení kandidátních listin s udáním kalendářního dne, a ustanovení o formě a obsahu kandidátních listin.

§ 16.

Stálé seznamy voličské.

Volby vykonají se podle stálých seznamů voličských (§ 14 zák. o stál. vol. sezn.).

§ 17.

Vyložení seznamů voličských.

Zároveň s volební vyhláškou vyloženy, buďtež po čtrnácti dnů stálé seznamy voličské. Spadá-li první den vyložení voličských seznamů

do doby mezi 1. říjnem a 31. červencem, vyloženy buděž seznamy, upravené řízením, které podle § 8 zákona o stálých seznamech voličských má býti zahájeno 15. prosincem roku předcházejícího; spadá-li den vyložení voličských seznamů do doby mezi 1. srpnem a 31. lednem následujícího roku, buděž vyloženy seznamy, upravené řízením, které podle § 8 zákona o stálých seznamech voličských má býti zahájeno 15. červnem. Pro volby, které se rozepíší do 31. července 1920, vyloženy buděž seznamy z 15. ledna 1920.

Voličské seznamy buděž k nahlédnutí přístupny nejméně po tři hodiny denně, v obcích přes 5000 obyvatel nejméně po osm hodin denně, avšak ve všech obcích po dvě soboty i v hodinách poledních, v neděli vždy od 8. do 12. hodiny polední.

Do seznamů má každý právo nahlížet a činiti si opisy a výpisy, pokud tím nevylučuje jiných osob z výkonu téhož práva.

Ke správnemu dodržování těchto ustanovení dohlížejí členové místní komise.

§ 18.

Které voličské seznamy jsou poříkladem pro hlasování.

Voličské seznamy upravené řízením, které podle § 8 zákona o stálých voličských seznamech má býti zahájeno 15. prosince, budou poříkladem pro hlasování, které se provede v době ode dne 1. února do 31. července následujícího roku, a seznamy upravené řízením, které má býti zahájeno 15. červnem, pro hlasování, které se provede v době ode dne 1. srpna téhož roku do konce ledna roku následujícího.

Voličské seznamy, upravené řízením, které bylo zahájeno 15. ledna 1920, budou poříkladem pro volby, při nichž se hlasy odevzdají v době od 1. března do 31. července 1920 (§ 14 zák. o stál. sezn. vol.).

§ 19.

Změny v seznamech voličských.

Změny v seznamech voličských mohou být provedeny také, pokud je připouští zákon o stálých seznamech voličských.

V posledních osmi dnech přede dnem volby nesmí být v seznamech voličských nic měněno.

§ 20.

Dodatečné vyložení seznamů voličských.

Voličské seznamy, které podle § 18 budou poříkladem pro hlasování, vyloženy buděž po osm dnů až do dne volby k věřejnému nahlédnutí.

O právu nahlížet, činiti si opisy a výpisy, a o hodinách, po které seznamy mají být vyloženy, platí obdobně ustanovení § 17.

§ 21.

Kandidátní listiny.

Nejpozději dvacátý prvý den přede dnem volby do 12. hodiny polední předloží strany předsedovi krajské volební komise kandidátní listiny ve dvojím steinopise. Předseda jest povinen podateli potvrditi den a hodinu podání. Žadatel může předložiti další opis kandidátní listiny, jehož souhlas s předloženou kandidátní listinou předseda krajské volební komise potvrdí.

Aby kandidátní listina byla platna, budiž opatra úředně ověřenými podpisy nejméně sto voličů, zapsaných do voličských seznamů v obcích volebního kraje, o nějž jde. Jsou-li podkladem pro odevzdání hlasu (§ 18) jiné voličské seznamy, než které byly vyloženy zároveň s volební vyhláškou (§ 17), stačí zápis v jednom neb druhém voličském seznamu.

U podpisu voličova budiž uvedena obec, v níž jest volič v seznamech zapsán. Podpisy ověřuje notář, soud, nebo politický úřad.

Úmrtí, odvolání podpisu nebo ztráta volebního práva podpisovatele nepůsobí na platnost kandidátní listiny.

Až do 1. ledna 1935 platí pro volební kraje patnáctý až dvacátý prvý tyto úchylky:

1. vyžaduje se podpisu nejméně jednoho tisice voličů;
2. podpisy buděž ověřeny přednostou politického úřadu druhé stolice (županem) oné župy, na jejímž území leží sídlo krajské-volební komise, aneb osobou jím k tomu pověřenou.

§ 22.

Obsah kandidátní listiny.

Kandidátní listina musí dále obsahovati:

1. označení strany;
2. jméno, příjmení, zaměstnání a bydliště kandidátů.

Pořadí každého kandidáta budiž označeno arabskými číslicemi;

3. označení zmocněnce strany a jeho náhradníku s udáním přesné adresy. Nejsou-li označeni, považuje se první podepsaný za zmocněnce a voličové na druhém a dalším místě podepsaní za jeho náhradníky. Kandidáti nemohou být označeni za zmocněnce strany ani za jejich náhradníky.

Strana může kandidovati nejvýše o třetinu osob více, než má být ve volebním kraji voleno poslanců. Při výpočtu třetiny urovná se zlomek na nejbližší vyšší celé číslo.

Župan a okresní náčelník nemohou být kandidováni.

§ 23.

Prohlášení kandidátů.

Ke kandidátní listině budiž připojeno písemné, vlastnoručně podepsané prohlášení všech kandidátů, že kandidaturu přijímají a že se svým souhlasem na jiné kandidátní listině, ani v jiném volebním kraji navrženi nejsou.

Dlí-li kandidát mimo území Československé republiky, není třeba tohoto prohlášení.

§ 24.

Příprava pro řízení u krajské volební komise.

Předseda krajské volební komise opatří kandidátní listiny řadovým číslem arabským podle pořadí, jak došly, a vykoná přípravy pro rozhodování krajské volební komise. Zejména uční tato opatření:

Má-li kandidátní listina formální vadu, na př. nedostatečný počet podpisů, nebo větší počet kandidátů než jest přípustno, nebo není-li označení strany uvedeno, nebo pořadí kandidátů vyznačeno, nebo není-li opatřen souhlas kandidátů a pod., vyzve zmocněnce, aby do tří dnů vadu tu odstranil.

Je-li několik kandidátních listin označeno stejným anebo nesnadno rozeznatelným označením strany, vyzve zmocněnce těchto kandidátních listin, aby do tří dnů kandidátní listiny opravili.

Je-li kandidát na několika listinách, dotáže se ho písemně se lhůtu třídenní, kterou kandidaturu přijímá.

§ 25.

Řízení u krajské volební komise.

Předseda svolá zároveň do pěti dnů krajskou volební komisi, aby zmocněnci stran do kandidátních listin nahlédli a přednesli své námítky, a aby komise o úpravě kandidátních listin rozhodla.

Komise zejména rozhoduje, neshodly-li se strany, jejichž kandidátní listiny jsou označeny stejným anebo nesnadno rozeznatelným označením strany:

Neodpoví-li kandidát, uvedený na několika listinách, do lhůty, dané mu předsedci komise, škrtně ho komise na listině, k níž nebyl připojen vlastnoručně stvrzený souhlas s kandidaturou; jinak škrtně ho na listině později došlé.

Nepředloží-li zmocněnec do lhůty, dané mu předsedou komise, prohlášení kandidátovo, pokud ho podle § 23 jest třeba, škrtně komise kandidáta z kandidátní listiny.

Nezmenší-li zmocněnec kandidátní listinu na přípustný počet kandidátů (§ 22), škrtně komise poslední nadpočetné kandidáty.

Kandidátní listinu, která ani po tomto řízení nemá potřebného počtu podpisů, anebo označení strany, prohlásí komise za neplatnou. Usnesení o tom vyhlásí v úředních listech s udáním důvodů.

Je-li kandidován župan nebo okresní náčelník (§ 22 poslední odst.), škrtně ho komise z kandidátní listiny.

Krajská volební komise rozhoduje s platností konečnou.

§ 26.

Řízení u ministerstva vnitra.

Předseda krajské volební komise zašle jeden stejnopsis kandidátních listin ministerstvu vnitra.

Ministerstvo vnitra provede ihned řízení, aby žádný z kandidátů nebyl kandidován v několika volebních krajích. Řízení toto se děje za účasti stran. Nebylo-li docíleno dohody zmocněnců za jediný den, škrtně ministerstvo z vlastní pravomoci kandidáta tak, aby zbyla kandidatura jen v jediném kraji.

Jsou-li kandidátní listiny, vydané pravděpodobně touží stranou, v různých volebních krajích označeny odchylně, vyzve ministerstvo vnitra zmocněnce této strany, aby se vyjádřili, auebo se shodli na jednotném označení kandidátních listin. Neučiní-li tak ve lhůtě ministerstvem jim dané, považují se kandidátní listiny, jejichž označení je různé, za kandidátní listiny různých stran.

Výsledek řízení oznámí ministerstvo vnitra zúčastněným krajským volebním komisím a stranám.

§ 27.

Odvolání kandidatury.

Když se kandidát kandidaturu vzdá a předloží o tom předsedovi krajské volební komise ověřeně podepsané prohlášení, což se však může státi nejdéle pátý den před volbou, vyhlásí předseda krajské volební komise odvolání kandidatury tak, aby vešlo co nejvíce ve veřejnou známost.

Byla-li kandidatura odvolána po čtrnáctém dni před volbou, zůstává jméno kandidátovo na kandidátní listině, avšak při skrutinii se k němu nepřihlíží.

§ 28.

Vyhlášení kandidátních listin.

Nejméně čtrnáctý den přede dnem volby vyhlásí předseda krajské volební komise v úředních listech dotčeného volebního kraje všechny platné kandidátní listiny s označením stran, řadovým číslem, a s plným a přesným uvedením všech kandidátů. Není dovoleno uveřejnit s kandidátními listinami podpisy voličů § 21 nařízené.

§ 29.

Rozmnožení kandidátních listin.

Předseda krajské volební komise dá rozmnožiti tiskem platné kandidátní listiny, na nichž buď uvedeno číslo řadové, označení strany a všichni kandidáti (§ 22, č. 2.) i jejich pořadí.

Každá kandidátní listina buď rozmnožena zvláště ve formě hlasovacího listku, a to všechny listiny písmem téhož druhu a stejné velikosti, na papíru též barvy i jakosti a týchž rozměrů, a buďtež opatřeny na témže místě pečetí krajské volební komise.

Předseda krajské volební komise zašle je starostům obcí s vyzváním, aby je dodali všem voličům nejdéle třetí den před volbou.

Náklady tisku kandidátních listin uhradí do 31. prosince 1924 dvěma třetinami stát a jednou třetinou strany, po 31. prosinci 1924 z polovice stát a z polovice strany.

Strana může, předkládajíc kandidátní listinu (§ 21), svým zmocněncem prohlásit, že nežádá, aby její kandidátní listina byla úředně dodána voličům buď v určitých politických okresích nebo v celém volebním kraji, a může si zároveň pro tyto politické okresy nebo pro celý volební kraj obdržet úřední počet výtisků své kandidátní listiny, jichž dodání voličům si sama obstará. Hradi pak jen výlohy tisku objednaných výtisků podle poměru, uvedeného v odstavci předcházejícím.

K úhradě výloh, spojených s rozmnožením kandidátních listin, složí strany předsedovi krajské volební komise nejdéle třetího dne po vyzvání přiměřené zálohy, rovnající se oné části skutečných výloh tiskových, kterou dotčená strana má hraditi. Neučiní-li strana ve lhůtě této zadost své povinnosti, považuje se její kandidátní listina za odvolanou.

Kandidátní listiny, které mají podle předcházejících odstavců úředně být dodány, buďtež rozmnoženy v takovém počtu, aby počet voličů v politických okresích, ve kterých dotčená kandidátní listina úředně má být dodána, nejméně o třetinu přesahoval.

§ 30.

Povinnost pracovní při rozmnožení kandidátních listin.

Osoby, provozující živnost grafickou, nebo v ní činné, jsou povinny vyhověti příkazům předsedy krajské volební komise, směřujícím k tomu, aby kandidátní listiny byly včas rozmnoženy.

Bližší ustanovení bude určeno nařízením.

HLAVA ČTVRTÁ.

Volba.

§ 31.

Den a místo volby.

Každá obec jest místem volebním. Na Slovensku mohou být obce s méně než 250 obyvateli přikázány k nejbližší větší obci jako k místu volebnímu.

Volba koná se v neděli od osmine hodiny ranní. Hodinu konečnou určí politický úřad, kterému přísluší přímý dozor v obci.

Místnosti volební, jakož i všechny potřeby pro ně opatří podle poukazu místní komise obecní úřad.

Je-li zapsáno do seznamu voličského jednoho volebního obvodu více než tisíc voličů, buď volba konána v několika místnostech, a to tak, aby do jedné místnosti nebylo přikázáno více než tisíc voličů.

§ 32.

Zákaz podávat alkoholické nápoje.

V den před volbou a v den volby jest zakázáno prodávat, čepovat nebo podávat nápoje, obsahující alkohol.

§ 33.

Volební vyhláška.

Nejméně osmý den přede dnem volby vyhláší politický úřad první sídlice (magistrát) veřejnou vyhláškou a způsobem v místě obvyklým den, počáteční a konečnou hodinu, i místo volby.

Ve vyhlášce, která musí být vyvěšena až do dne volby, buďtež voliči vyzváni, aby si osobně na určeném místě vyzvedli legitimaciční listek a kandidátní listiny, pokud podle § 29 úředně mali být dodány, nestalo-li se to včas pro jakoukoliv překážku, a při tom aby podle potřeby předložili průkaz listinný, osvědčující jejich totožnost (na př. list domovský, křestní, rodný, pracovní vyšvěcení a pod.). Kromě toho buď ve vyhlášce uvedeno, které strany kandidují a které kandidátní listiny podle § 29 nebudou úředně dodány.

§ 34.

Průkaz voličův.

Starosta obce dá nejdéle třetí den přede dnem volby dodati každému voliči do bytu kandidátní listiny předsedou krajské volební komise mu zasláné, a v obcích nad tisíc obyvatel též listek legitimaciční. Na Slovensku dodá se legitimaciční listek i voličům těch obcí, které jsou přikázány k nejbližší větší obci (§ 31).

V legitimacičním listku, jež vydávají úřady obecní, buďtež uvedeny: pořadové číslo seznamu voličského, jméno a příjmení voličovo, den, ho-

diny a místnost volební a podstatná ustanovení o volební povinnosti, o způsobu hlasování a o trestech. Legitimace budiž opatřena obecní pečetí.

Za ztracený nebo poškozený lístek legitimaci vydán bude volič ná průkaz (§ 33) legitimaci lístek jiný, zřetelně označený jako duplikát.

Nedodané legitimaci lístky odevzdá starosta obce pod vlastní odpovědností příslušné obvodní volební komisi, u které může volič v den volby žádat vydání legitimacního lístku, předloživ podle potřeby průkazní listinu (§ 33).

V obcích, ve kterých nětřeba dodávati legitimacní lístky, vykáží se voličové, vzejdou-li pochybnosti o jejich totožnosti, průkazem listinným, osvědčujícím jejich totožnost (na př. listem domovským, křestním, rodným, pracovním vysvědčením), aneb svědectvím dvou voličů, nemá-li volič takových dokladů po ruce.

§ 35.

Zástupce dohlédacího úřadu.

Politický úřad má právo vyslati k volbě svého zástupce, aby dohlédal k správnému provádění volby.

§ 36.

Důvěrníci.

Obvodní volební komise musí k návrhu stran připustiti z každé strany dva voliče za důvěrníky, kteří mají právo býti přítomni celému volebnímu aktu až do prohlášení výsledku sčítání hlasů. Návrh musí býti učiněn předsedovi komise ústně nebo písemně před zahájením volby.

Důvěrníci stran mohou vznášeti námitky co do totožnosti voličovy nebo proto, že volič v den volby není k volbě oprávněn (§ 3); jinak nemají práva zasahovati do řízení volebního.

§ 37.

Přístup do volební místnosti.

Do volební místnosti mají přístup mimo členy volební komise, slyši pomocné (§ 9), důvěrníky a zástupce dohlédacího úřadu, pouze voličové, kteří jsou zapsáni ve voličských seznamech dotčeného volebního obvodu. Odevzdav hlasovací lístek, má volič místnost volební ihned opustiti.

Agitovati nebo zřídit agitační kancelář v budově, v níž jest volební místnost, není dovoleno.

§ 38.

Hlasování.

Obvodní volební komise, ustavivší se (§ 9), prohlédne před počtem volby osudí.

Potom se přikročí k odevzdávání hlasů. Voličové dostavte se se všemi kandidátnimi listinami, které jim byly dodány.

Volební komise vezme od voliče legitimaci lístek a zjistí, má-li volič všechny kandidátní listiny, které podle § 29 v obci mají býti úředně dodány, neškrtané a neoznačené. Za chybějící, škrtané, nebo jinak označené dodá mu jiné, tak, aby volič měl všechny kandidátní listiny, pokud podle § 29 mají býti úředně dodány.

Dále mu vydá úřední obálku. Všechny obálky budetež stejně velikosti, jakosti a barvy a nesmějí miti žádného odlišného znamení. Dodá je obec na svůj vrub.

Volič sám vloží hlasovací lístek do obálky v prostoru tak odděleném, aby nemohl býti pozorován, načež před komisí vhodí obálku do volebního osudu, a musí odložiti kandidátní listiny, které mu zbyly, do zvláštní schránky.

Tímto způsobem odevzdají své hlasy nejprve členové volební komise a pak ostatní voličové v pořádku, jak se do volební místnosti dostavili.

Volební komise dohliží ke správnému odevzdávání hlasovacích lístků a bdi nad udržováním pořádku ve volební místnosti. Členům komise není dovoleno opravovati nebo doplňovati hlasovací lístky, byť i o to voličem byli požádáni.

Odevzdání hlasovacího lístku budiž členy komise vyznačeno ve dvou stejnopisech voličských seznamů.

§ 39.

Námitky proti voličům.

Obvodní volební komise rozhoduje o tom, zdali volič má býti připuštěn, aby odevzdal hlasovací lístek, jen tehdy, když:

1. jest pochybnost o jeho totožnosti, nebo
2. když se namítá, že podle § 3 nesmí při volbě hlasovati.

Námitky tyto mohou býti podány členy volební komise, nebo důvěrníky stran (§ 36) potud, pokud hlasovací lístek občana, jehož právo se popírá, nebyl ještě vložen do osudu. Rozhodnutí volební komise staniž se zpravidla dříve, než se připustí další volič, aby odevzdal hlasovací lístek. Zádá-li volič, aby mohl předložiti doklady o svém oprávnění k volbě, může tak učiniti nejdéle před zakončením hlasování.

§ 40.

Obsah hlasovacích lístků.

Volič smí odevzdati kandidátní listinu kterékoli strany.

Skrty, výhrady a jiné změny nemají účinku.

§ 41.

Přerušení volby.

Nastanou-li okolnosti, jež znemožňují zahájet volební jednání, pokračovati v něm, nebo je ukončiti, může obvodní volební komise prodloužit dobu volební nebo provedení voleb odložit na

pozdější hodinu. Opatření takové budíž ihned vyhlášeno veřejně způsobem v místě obvyklým. Jde-li o přerušení volby již zahájené, buďtež volební spisy i volební osudí s odevzdanými již hlasovacími lístky volební komisi zapečetěny a neporušenost pečetí protokolárně zjištěna při nově zahájené volbě.

§ 42.

Konec hlasování.

Když doba volební uplyne, uzavře se volební místnost, avšak odvolí ještě všechni voličové, kteří jsou ve volební místnosti nebo v čekárně, volební komisi pro voliče určené, nebo přímo před volební místností, načež prohlásí předseda volební komise hlasování za skončené.

HLAVA PÁTÁ.

O zjištění a prohlášení výsledku volby

I. První skrutinium.

§ 43.

Sčítání hlasů.

Když bylo hlasování skončeno, zůstanou ve volební místnosti, mimo členy komise, zástupce dohlédacího úřadu a síly pomocné, jen dřívěrnici volebních stran. Volební komise vyjmé obálky s hlasovacími lístky z osudí, spočte je a srovná počet obálek se záznamy ve voličských seznamech. Potom vylovič lístky neplatné, rozdělí hlasovací lístky podle volebních stran a zjistí volební výsledek dvojím písemným zaznamenáním. Při tom každý člen komise má právo nahlížeti do hlasovacích lístků.

Ve prospěch kandidátní listiny strany počítají se i takové hlasovací lístky, na nichž jména kandidátů jsou škrťána nebo měněna.

Neplatné jsou hlasovací lístky, nejsou-li na tiskopise, vydaném krajskou volební komisí.

Je-li v obálce několik kandidátních listin, jsou neplatnou všechny.

§ 44.

Zápis o volbě.

O výsledku volby sepiše se zápis ve dvojím stejnopise. Do něho se zaznamenají jména členů volební komise, zástupce úřadu a dřívěrníků, počátek a konec, přerušení volby, veškerá usnesení volební komise se stručným odůvodněním, jakoz i důležitější okolnosti průběhu voleb se týkající, pak výsledek volby s udáním součtu hlasů, odevzdaných jednotlivým stranám. V součtu buďtež uvedeny hlasy volební komisi za platné uznané; součet hlasů neplatných budíž uveden zvláště.

V zápisu budíž výslovně uvedeno, kolik voličů bylo k volbě oprávněno, kolik se volby skutečně zúčastnilo a kolik z nich bylo mužů a žen.

Zápis vede ředitel obecní, k volbě přibraný (§ 9), anebo jiná pomocná síla, nebo člen volební komise, předsedou komise uřčený.

Zápis ten, jakož i seznamy voličské a seznamy hlasovací budíž všemi členy komise podepsány.

§ 45.

Oznámení výsledku volby.

Obvodní volební komise odešle bez průtahu jeden zápis přímo předsedovi krajské volební komise, druhý politickému úřadu prve stolice (magistrátu), jemuž mimo to oznámení výsledek hlasování telegraficky nebo telefonicky.

V obcích, ve kterých jest několik volebních místností, odevzdají obvodní volební komise zápisy oné komisi, v jejímž obvodu jest obecní úřad. Tato komise sestaví na základě volebních výsledků, zjištěných obvodními volebními komisemi, volební výsledek z celé obce, a oznámi jej předsedovi krajské volební komise s jedním stejnopisem všech zápisů a politickému úřadu prve stolice s druhým stejnopisem.

Výsledek voleb v obvodu politického úřadu prve stolice (magistrátu) oznámení přednosti tohoto úřadu ihned ministerstvu vnitru.

Legitimaci a hlasovací lístky, obálky a seznamy hlasovací, jakož i doklady (§§ 3, 39) budíž obvodní volební komisi v obalech zapečetěny a u obecního úřadu uloženy.

§ 46.

Přikazování mandátů krajskou volební komisi.

Volební číslo.

Krajská volební komise sejde se ve svém sídle ku pozvání předsedy druhý den (v úterý) po volbě o druhé hodině odpolední.

Komise zjistí podle zápisů, došlých od volebních komisí v obcích, a podle úředních zpráv politických úřadů prve stolice součet všech platných hlasů, odevzdaných jednotlivým stranám, a vy počte volební číslo.

Součet všech platných hlasů, všem stranám odevzdaných, rozdělí se počtem mandátů, které se v dotčeném volebním kraji mají obsaditi; celé číslo dělením vyšlé beze zlomků jest číslem volebním.

Volebním číslem dělí se součet hlasů odevzdaných pro každou kandidátní listinu, načež volební komise přikáže každé straně tolik mandátů, kolikráté jest volební číslo obsaženo v součtu hlasů pro stranu tu odevzdaných.

§ 47.

Kteři z kandidátů jsou zvoleni.

Z jednotlivých volebních stran obdrží mandáty straně přikázané kandidáti podle pořadí, jak

jsou uvedeni na kandidátní listině. Odchyluje-li se kandidátní listina tištěná od kandidátní listiny u krajské volební komise podané, platí obsah i pořadí kandidátní listiny této.

Nejmenovala-li některá strana tolik kandidátů, kolik mandátů jí podle výsledku prvého skrutinu přísluší, obdrží jen tolik mandátů, kolik osob kandidovala.

§ 48.

Zápis krajské volební komise.

O jednání krajské volební komise sepiše se zápis ve dvou stejnopisech, které všichni přítomní podepíši.

V zápisu budiž uveden výpočet volebního čísla, postup při přikazování mandátů, jakoz i zbytky, vyšlé dělením součtu hlasů číslem volebním, a počet mandátů stranám přikázaných.

Předseda krajské volební komise zašlo ihned jeden stejnopsí zápisu přímo ministerstvu vnitra, jemuž obsah jeho zároveň telegraficky oznamí.

II. Druhé a třetí skrutinium.

§ 49.

Ohlášení kandidátních listin.

Mandáty, jež postupem v § 46 uvedeným zůstaly neobsazeny, obsadí osmý den po volbách, provedených v celé republice, ústřední volební komise, zřízená při ministerstvu vnitra (§ 11).

Nejdéle před zahájením druhého skrutinu odevzdají členové ústřední volební komise, pokud se týče důvěrníci (§ 11, odst. 3.), předsedovi komise kandidátní listiny svých stran, jež obsahovat mohou v libovolném počtu jména kandidátů, avšak jen těch, kteří těmito stranami byli v některém volebním kraji kandidováni a nebyli při prvním skrutinu zvoleni. Jména kandidátů buďtež přesně seřaděna a označena arabskými číslicemi.

Po odevzdání kandidátních listin nesmějí tyto ani jejich pořad být měněny, mimo případ 1. odstavce § 50.

§ 50.

Rízení před ústřední volební komisí.

Předseda ústřední volební komise podá zprávu o tom, zda při prvním skrutinu bylo správně postupováno a zda není třeba výsledek prvého skrutinu opravit proto, že se stal omyl ve výpočtech. V případě tomto opraví ústřední volební komise přímo výsledek prvého skrutinu.

Podle zápisů, došlych od krajských volebních komisi, zjistí ústřední volební komise počet mandátů, které při prvním skrutinu zůstaly neobsazeny.

§ 51.

Ke kterým kandidátním listinám se nepřihlíží.

Při druhém skrutinu přihlíží se tolik k hlasům stran, které alespoň v jednom volebním kraji dosáhly nejméně 20.000 hlasů nebo volebního čísla (§ 46), je-li nižší než 20.000, a ohlásily k druhému skrutinu kandidátní listinu.

Nejmenovala-li strana v některém volebním kraji tolik kandidátů, kolik mandátů by ji podle výsledku prvého skrutinu příslušelo, nepřihlíží se ke zbytku jejich hlasů z tohoto volebního kraje (§ 47, odst. 2.).

§ 52.

Volební číslo. Přikazování mandátů.

Komise seče zbytky hlasů, pokud se k nim podle § 51 přihlíží, a to každé straně ze všech volebních krajů celé republiky dohromady, a zjistí volební číslo.

Volebním číslem jest celé číslo beze zlomků, vyšlé dělením součtu těchto zbytků počtem neobsazených ještě mandátů, zvětšeným o jednu.

Komise přikáže každé straně tolik mandátů, kolikráté jest volební číslo obsaženo v součtu zbytků hlasů pro stranu tu ze všech volebních krajů vykázaných.

Bylo-li obsazeno o jeden mandát více, než se mělo obsadit, odečte se přebývající mandát té straně, která vykázala nejmenší zbytek dělení při druhém skrutinu, a při stejném zbytku menší počet hlasů v celé republice; je-li i počet hlasů stejný, rozhodne los.

Neohlásila-li strana tolik kandidátů, kolik mandátů na ni podle výsledku druhého skrutinu připadá, přikáží se nadbytečné mandáty stranám dalším podle zásad v § 53 uvedených.

§ 53.

Třetí skrutinium.

Nehyly-li způsobem, v § 52 uvedeným, obsazeny všechny mandáty, přikáže komise po jednom mandátu postupně těm stranám, které při dělení podle § 52 výkázaly největší zbytek dělení.

Jsou-li zbytky dělení u několika stran sobě rovny, přidělí se mandát straně té, která dosáhla celkem většího počtu hlasů v celé republice; je-li počet stejný, rozhodne los.

Strana, která nedosáhla ani při prvním ani při druhém skrutinu volebního čísla, nemá nárok na mandát.

Strana, která při prvním skrutinu dosáhla volebního čísla, může obdržet mandát, i když při druhém skrutinu volebního čísla nedosáhla.

§ 54.

Kteří z kandidátů jsou zvoleni.

Z jednotlivých stran zvolení jsou za poslance podle počtu mandátů na stranu případlých kandidátů podle pořadí, jak jsou uvedeni na kandidátní listině.

Kandidáti, kteří při prvném, druhém i třetím skrutinu vyšli na prázdro, jsou náhradníky (§ 56).

§ 55.

Zápis a vyhláška volební.

O jednání ústřední volební komise sepiše se zápis, který všichni členové podepíší. V něm buď uvedeno, kteří kandidáti při skrutinu byli prohlášeni za zvolené poslance a kteří jsou náhradníky.

Výsledek skrutinie se ihned vyhlásí.

Ministerstvo vnitra vydá zvoleným poslancům osvědčení, které zvoleného opravňuje vstoupit do poslanecké sněmovny a účastnit se jejího jednání. Toto oprávnění pominí, byla-li jeho volba volebním soudem prohlášena za neplatnou.

§ 56.

Jak nastupují náhradníci.

Uprázdnilí se mandát, nastupuje náhradník téže strany podle pořadí, v jakém byl uveden na kandidátní listině téhož volebního kraje, v kterém byl kandidován poslanec, jehož mandát se uprázdnil. Není-li takového, nastupuje náhradník téže strany podle pořadí, v jakém byl uveden na kandidátní listině pro druhé skrutinum.

Není-li náhradníka téže strany, zůstane mandát uprázdněn až do konce volebního období.

Náhradníka povolá ministerstvo vnitra, které vydá povolenému osvědčení, opravňující ke vstupu do poslanecké sněmovny (§ 55, posl. odst.).

§ 57.

Stížnost proti volbám.

Stížnost proti volbám upravuje zákon o volebním soudě.

HLAVA ŠESTÁ.

Ustanovení trestní.

§ 58.

Nejde-li o trestný čin přísněji stíhaný, třese se:

I. Jako přečin tuhým vězením od jednoho do šesti měsíců:

1. odepře-li předseda krajské volební komise nebo jiná osoba k tomu určená přijmouti kandidátní listinu a vyhověti i jinak povinnostem v § 21 uvedeným;

2. dá-li předseda krajské volební komise, nebo jiný úředník, obecní starosta nebo obecní zřízenec zůmyslně nebo z hrubé nedbalosti vyhlásiti, rozmnožiti nebo dodati nesprávné kandidátní listiny;

3. odnimá-li kdo voliči bez jeho výslovného souhlasu kandidátní listiny nebo škrťá-li mu v těchto listinách;

4. mění-li kdo proti ustanovení zákonů voličské seznamy veřejně již vyložené; když kdo

5. vydá volební komisi nestejně hlasovací obálky;

6. neodvede volební komisi nedoručených legitimacích lístků;

7. nešetří zákazu o výčepu, prodeji a podávání nápojů obsahujících alkohol.

Pokus jest trestný.

II. Jako přestupek soudem stíhaný trestem na penězích od 50 Kč do 5000 Kč, nebo vězením od týdne do tří měsíců, když kdo

1. proti ustanovení § 4 se snaží vykonat právo volební ve více než jedné obci;

2. odepře ověřiti podpis voličů na kandidátní listině (§ 21);

3. odepře oprávněné osobě vydati legitimací nebo hlasovací lístek;

4. žádá za rozmnožení kandidátních listin (hlasovacích lístků) ceny nepřiměřeně vysoké;

5. nedá svým zaměstnancům nebo podřízeným prázdro k výkonu volebního práva;

6. proti ustanovení zákonů zabírávuje nebo znemožňuje nahlížeti do voličských seznamů a činiti si opisy nebo výpisy;

7. nezachová zůmyslně lhůt, jejichž zachování je tímto zákonem nařízeno;

8. když osoba k tomu povinná nevyloží včas voličských seznamů.

III. Jako přestupek politickými úřady stíhaný pokutou od 20 Kč do 5000 Kč, nebo vězením od 24 hodin do jednoho měsíce, když kdo

1. agituje v budově, v níž jest místnost volební, aneb v budově té zřídi volební kancelář;

2. volby bez omluvného důvodu se nezáčastní;

3. neoprávněně podpíše kandidáta na prohlášení připojeném ke kandidátní listině;

4. kandiduje vědomě na několika kandidátních listinách;

5. nespíše povinnosti v § 30 stanovené.

S druhým odsouzením pro tento čin může být spojena ztráta živnosti;

6. podal ve velkém počtu svévolně zcela neodůvodně reklamace.

HLAVA SEDMA.

Ustanovení všeobecná.

§ 59.

Dohlédací úřad.

Dohlédací úřad politický bdí nad řádným a včasným prováděním všech úředních úkonů volebním řádem obcí nařízených. Shledá-li nedbalost nebo nesprávnost, může, zachovávaje pravomoc komisí v tomto volebním řádě ustanovených, úkon zcela nebo z části dátí provést vlastními orgány nákladem obce. Obec má pak právo postihu na povolaných orgánech obecních.

§ 60.

Počet obyvatelstva.

Kde se v tomto zákoně mluví o počtu obyvatelstva, je rozhodný stav podle výsledků posledního všeobecného úředního sčítání lidu.

§ 61.

Formuláře.

Formuláře vyhlášek, protokolů volebních komisí, seznamů hlasovacích a legitimacích lístků dodá správa státní zdarma.

§ 62.

Osvobození od kolků a poplatků.

Veškerá podání, protokoly, námitky, stížnosti ve věci voleb a přílohy k nim, jakož i ověření podpisů voličů na kandidátních listinách (§ 21) a kandidátů (§ 27) jsou prosty kolků a, pokud nejde o ověření podpisů před notářem, i poplatků.

§ 63.

Zákon tento nabývá účinnosti zároveň s ústavní listinou.

§ 64.

Provedením tohoto zákona pověřuje se ministr vnitra.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Staněk v. r.,

v zastoupení nepřítomného ministra vnitra.

Čís. 124.

Zákon ze dne 29. února 1920

o složení a pravomoci senátu.

Článek I.

Složení senátu.

§ 1.

Senát republiky Československé skládá se ze 150 volených členů. Nikdo nemůže být zároveň členem sněmovny poslanecké a senátu.

Konají-li se volby do obou sněmoven nejpozději 4 neděle po sobě, nesmí nikdo kandidovat do obou sněmoven. Volba kandidáta přes toto ustanovení jest neplatná.

Je-li mimo případ právě uvedený ten, kdo již jest členem sněmovny poslanecké, zvolen senátem, aneb naopak je-li ten, kdo již jest členem senátu, zvolen do sněmovny poslanecké, podrží mandát v oné sněmovně, jejímž členem byl zvolen později.

§ 2.

Pro volby do senátu platí ustanovení řádu volení do sněmovny poslanecké, pokud tento zákon neustanovuje jinak.

§ 3.

Právo voliti do senátu přísluší všem, kdož mají právo voliti do sněmovny poslanecké, jestliže překročili v den vyložení stálých seznamů voličských (zákon ze dne 19. prosince 1919, č. 663 Sb. zák. a nař.) 26. rok věku svého.

§ 4.

Za členy senátu mohou být voleni státní občané Československé republiky bez rozdílu polohaví, kteří v den volby dosáhli 45. roku věku svého, jsou aspoň 10 let státními občany Československé republiky a nejsou vyloučeni z práva voliti.

Pro volby, které se provedou do konce r. 1928, neplatí podmínka desetiletého státního občanství.

§ 5.

Volební období je osmileté.

§ 6.

Konají-li se volby do senátu nejpozději do 4 neděl po dni, kdy se konaly volby do sněmovny poslanecké, jsou obvodní volební komise a ústřední volební komise, které prováděly volby do této sněmovny, také povolány prováděti volby do senátu. Členy těchto komisi nesmí však být zástupcové stran, které neohlásily platných kandidátních listin pro volby do senátu, naopak budetež komise ty doplněny zástupci stran, které nekandidovaly do sněmovny poslanecké, avšak ovlási v platné kandidátní listiny pro volby do senátu; při tom sluší užití předpisů §§ 9 a 11 řádu volení do sněmovny poslanecké.

Výjina případ odstavce 1. nutno ustanoviti nově obvodní volební komise i ústřední volební komisi.

§ 7.

V každém volebním kraji pro volby do senátu utvoří se krajská volební komise, o níž platí

obdobně ustanovení řádu volení do sněmovny poslanecké, jednající o krajské volební komisi.

Krajské volební komisi pro volby do senátu přísluší ve příčině voleb do senátu táz působnost, kterou má krajská volební komise, zřízená podle § 10 řádu volení do sněmovny poslanecké ve příčině volb do této sněmovny.

§ 8.

Členy komisí, jež provádějí volby do senátu, mohou být v případě § 6, odstavec 1., také ti, kdož nemají práva voliti do senátu.

§ 9.

Volební kraje do senátu utvořeny jsou z volebních krajů poslanecké sněmovny, a to:

Volební kraj I. tvoří volební kraj prvý, se sídlem krajské volební komise v Praze; volí senátorů 23

Volební kraj II. tvoří volební kraj druhý a třetí, se sídlem krajské volební komise v Hradci Králové; volí senátorů 11

Volební kraj III. tvoří volební kraj čtvrtý a pátý, se sídlem krajské volební komise v Mladé Boleslavi; volí senátorů 15

Volební kraj IV. tvoří volební kraj šestý a sedmý, se sídlem krajské volební komise v Lounech; volí senátorů 14

Volební kraj V. tvoří volební kraj osmý a devátý, se sídlem krajské volební komise v Plzni; volí senátorů 15

Volební kraj VI. tvoří volební kraj desátý, jedenáctý a třináctý, se sídlem krajské volební komise v Brně; volí senátorů 17

Volební kraj VII. tvoří volební kraj dvanáctý a čtrnáctý, se sídlem krajské volební komise v Moravské Ostravě; volí senátorů 16

Volební kraj VIII. tvoří volební kraj patnáctý a sedmnáctý, se sídlem krajské volební komise v Turčanském Sv. Martině; volí senátorů 10

Volební kraj IX. tvoří volební kraj osmnáctý a devatenáctý, se sídlem krajské volební komise ve Sv. Mikuláši; volí senátorů 7

Volební kraj X. tvoří volební kraj dvacátý prvý, se sídlem krajské volební komise v Prešově; volí senátorů 5

Volební kraj XI. tvoří volební kraj šestnáctý a dvacátý, se sídlem krajské volební komise v Nových Zámcích; volí senátorů 9

Volební kraj XII. tvoří volební kraj dvacátý druhý, se sídlem krajské volební komise v Těšíně; volí senátorů 4

Volební kraj XIII. tvoří území Podkarpatské Rusi, se sídlem krajské volební komise v Užhorodě; volí senátorů 4

§ 10.

Byl-li senát presidentem republiky rozpuštěn, nebo ukončili se jeho volební období, rozepíše ministerstvo vnitra nové volby, tak, aby byly provedeny do 60 dnů.

§ 11.

Zvoleným senátorům vydá ministr vnitra ověřující list, jenž opravňuje zvoleného vstoupiti do senátu a účastnit se jeho jednání. Toto oprávnění pomíjí, byla-li volba jeho prohlášena volebním soudem neplatnou.

§ 12.

Senát volí ze sebe v první schůzi, kterou zahajuje předseda vlády a řídí věkem nejstarší senátor, předsedu a dva místopředsedy.

Jednání senátu upravuje v mezích zákona o jednacím řádě jednací řád, na kterém se usnáší senát. Pokud nebude usnesen, platí i pro senát jednací řád usnesený dosavadnímu Národnímu shromážděním.

§ 13.

Senátoři vykonají v první schůzi před volbou předsednictva do rukou předsedy vlády slib podle § 22 ústavní listiny. Odepření slibu anebo slib s výhradou má bez dalšího v záptěti ztrátu mandátu (§ 22 ústavní listiny).

Totéž platí o senátořech, kteří později vstoupí do senátu; slib skládají do rukou předsedy senátu.

§ 14.

Senátoři mají nárok na náhradu, jejíž výši stanoví zákon.

Pravomoc senátu.

§ 15.

Senát spoluúpsobi při výkonu moci zákonodárné podle ustanovení ústavní listiny.

§ 16.

Senátu přísluší právo souditi na obžalobu sněmovny poslanecké:

1. presidenta republiky pro velezradu (§ 67 ústavní listiny),

2. členy vlády pro porušení ústavních a jiných zákonů (§ 79 ústavní listiny).

Článek II.

Prvé volby do senátu republiky Československé budou se konati s vyloučením volebního kraje dvanáctého a třináctého, jakož i s vyloučením okresu hlučinského ve volebním kraji sedmém, Vitorazska ve volebním kraji pátém, území Valčic ve volebním kraji šestém a s vyloučením území plebiscitu ve Spiši a Oravě.

Druhé a třetí skrutinium provede se při těchto prvých volbách bez ohledu na volby v těchto územích.

Území z prvých voleb vyloučená zvolí dodatečně na první volební období své senátory způsobem, který se upraví cestou nařizovací.

Vláda učiní opatření pro volbu legionářů a přikáže pravoplatně případné přebytečné mandáty některému z volebních krajů.

Článek III.

Zákon tento stává se účinným zároveň se zákonem, kterým se uvozuje ústavní listina.

Provést jej přísluší ministru vnitra.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Staněk v. r..

v zastoupení nepřítomného ministra vnitra.